

energiavirasto energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av
Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the
Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

Dokumentet är daterat: 20.12.2017

The document is dated:

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: MANNERMAA HEIKKI SAKARI

Pvm / Datum / Date: 20.12.2017

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 20.12.2017

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Tämä paketti koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole näkyvillä tässä asiakirjassa, mutta ne on yhdistetty siihen sähköisesti.

Tämä asiakirja on sinetöity sähköisellä allekirjoituksella.
Sinetti takaa asiakirjan aitouden.

Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta paket består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument
- Elektroniska signaturer. Dessa syns inte i detta dokument, med de är elektroniskt integrerade i det.

Detta dokument har försetts med sigill genom elektronisk signatur.
Sigillet garanterar dokumentets äkthet.

Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >

Loiste Sähköverkko Oy

PL 5
87101 KAJAANI

Asia

Loiste Sähköverkko Oy:n sähkönjakelun perusmaksujen tasapuolisuus

Asianosainen

Loiste Sähköverkko Oy

Vireilletulo

2.3.2017

Selostus asiasta

Energiavirasto on omien havaintojensa pohjalta käynnistänyt oma-aloitteisen tutkimuksen sen selvittämiseksi, onko Loiste Sähköverkko Oy noudattanut hinnoittelussaan sähkömarkkinalain 24 §:n hinnoittelun tasapuolisuutta koskevia vaatimuksia.

Sähkömarkkinalain (588/2013) 24 §:n 1 momentin mukaisesti verkkopalvelujen myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille.

Hallituksen esityksessä sähkömarkkinalainsäädännöksi (HE 20/2013 vp) 24 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaisesti verkkopalvelujen myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden tulisi olla tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille. Tämä merkitsee, että tietty palvelu on tarjottava samoilla, yhtenäisillä ehdoilla kaikille asiakkaille.

Edelleen 24 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaisesti verkkopalvelujen käytön suhteen erikokoisten tai tyyppisten asiakkaiden välillä voisivat jakelumaksut vaihdella kuten nykyäänkin. Saman asiakasryhmän sisällä tulee kuitenkin olla sama hinnoittelu. Asiakkailla, joilla on samansuuruinen sulake, tulisi olla hinnoittelultaan samanlainen jakelumaksu.

Energiavirasto on havainnut, että Loiste Sähköverkko Oy:n 1.1.2017 voimaan tullessa hinnastossa useiden siirtotuotteiden perusmaksu 3x25 A sulakekoolla määräytyy sen mukaan, kuinka monta käyttöpaikkaa liittymällä on.

Energiavirasto on pyytänyt Loiste Sähköverkko Oy:ltä selvitystä asiassa 3.3.2017 päivätyllä selvityspyynnöllä. Selvitystä on pyydetty siihen, miten Loiste Sähköverkko Oy on ottanut huomioon sähkömarkkinalain 24 §:n vaatimukset siirtotuotteiden perusmaksun hinnoittelussa. Loiste Sähköverkko Oy on toimittanut selvityksen 20.3.2017 sähköpostiviestillä.

Loiste Sähköverkko Oy:n selvitys

Loiste Sähköverkko Oy:n selvityksen mukaan sulakepohjaisten siirtotuotteiden perusmaksuun kohdistuvat kustannukset ja investoinnit voidaan jakaa mittaukseen ja taseselvitykseen, asiakaspalveluun ja laskutukseen sekä verkon ylläpito-, investointi- ja pääomakustannuksiin. Näistä kustannuksista mittausta-, taseselvitys-, asiakaspalvelu- ja laskutuskulut ovat käyttöpaikkakohtaisia. Näiden kustannusten osuus Loiste Sähköverkon kuluista vuonna 2016 oli 7 prosenttia.

Aiheuttamisperiaatteen mukaisesti tehomaksun määräytymisperuste on liittymispistettä rasittava huipputeho, jonka mukaan sitä syöttävä sähköverkko on rakennettava ja ylläpidettävä. Vuonna 2016 Loiste Sähköverkko Oy:n ylläpitokustannukset muodostivat noin 34 prosenttia, investointikustannukset noin 38 prosenttia ja pääomakustannukset noin 22 prosenttia kokonaiskustannuksista. Liittymispistettä ja tätä kautta jakeluverkkoa rasittava huipputeho per käyttöpaikka pienenee merkittävästi liittymän takaisten käyttöpaikkojen kasvaessa. Tämä johtuu käyttöpaikkojen pienemmästä tehosta sekä tehojen risteilystä.

Loiste Sähköverkko Oy:n näkemyksen mukaan 3x25 A sulakekoon eri tariffien hinnoittelu on tehty tasapuolisin perustein ja ne täyttävät sähkömarkkinalain 24 §:n vaatimukset tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä ja toteuttavat myös aiheuttamisperiaatetta ja ovat kustannusvastaavia.

Loiste Sähköverkko Oy:n lausunto 17.11.2017

Loiste Sähköverkko Oy on lausunut päätösluonnoksesta Energiavirastoon 17.11.2017 saapuneella sähköpostilla seuraavaa.

Loiste Sähköverkko Oy on perustellut perusmaksun moniportaisuutta hinnoittelun kustannusvastaavuudesta ja aiheuttamisperiaatteen toteutumisesta 20.3.2017 lähetetyllä vastineella.

Mikäli rivi- ja kerrostalohuoneistojen hinnoittelu yhdistetään vastaavaksi kuin muilla 25A käyttöpaikoilla, se luo merkittävän taloudellisen kannusteen siihen, että rivi- ja kerrostalot tekevät kiinteistökohtaisen verkkopalvelusopimuksen.

Loiste Sähköverkko Oy näkee merkittävänä riskinä, että taloyhtiöt sopivat säännöissään kilpailuttamisen rajoittamisesta. Tulevaisuudessa esimerkiksi Datahubin mahdollistamien ominaisuuksien myötä myös kolmansilla osapuolilla voi olla mahdollisuus järjestää huoneistokohtainen mittaus ja sähkönmyyjän vaihtaminen, mutta välttämättä ei muita verkkoyhtiön tarjoamia koko sähköjärjestelmää palvelevia palveluita.

Loiste Sähköverkko Oy katsoo kaksiporaisen hinnoittelun tarpeelliseksi, koska sillä varmistetaan, että verkonhaltija hoitaa jatkossakin huoneistokohtaisen mittauksen, laskutuksen, tuntitasoisen energiatietojen raportoinnin, energianeuvonnan ja erityisesti taseselvityksen, joka mahdollistaa sujuvat myyjän vaihto ja muuttotapahallinnat. Tulevaisuudessa verkkoyhtiön mittarin rooli voi edelleen korostua kysyntäjoustossa tiedon ja ohjauskäskyjen välittäjänä sekä hajautetun tuotannon hallinnan apuna.

Loiste Sähköverkko Oy toteaa, että useamman käyttöpaikan kohteissa, kuten esimerkiksi kerrostaloissa, keskimäärin huipputeho ja verkostorasite risteilyn takia ovat merkittävästi pienempiä kuin yksittäisen samankokoisen pääsulakkeen asiakkaalla. Tämä puoltaa kahden hinnoitteluportaan olemassaoloa.

Lisäksi Loiste Sähköverkko Oy edelleen kyseenalaistaa sen, onko lainsäätäjän todellinen tavoite ollut muutoksen aiheuttama merkittävä tulonsiirto kaupunkiasiakailta maaseutuasiakkaille. Loiste Sähköverkko Oy korostaa, että tämä koskettaa lähinnä maaseutuvaltaisia verkkoyhtiöitä, joiden verkostorasite per käyttöpaikka on suuri ja tätä myötä kiinteät maksut korkeat. Tulonsiirto tulisi entisestään korostumaan, mikäli verkkomaksujen hinnoittelussa siirrytään kohti kustannusvastavampaa tehohinnoittelua. Aiheuttamisperiaatteen vastainen hinnoittelu tulee myös osaltaan ohjaamaan liittymien rakentumista kansantaloudellisesti kustannustehokkaampaan sijaintiin, mikä nostaa koko verkkoyhtiön kustannustasoa.

Yhteenvedona Loiste Sähköverkko Oy lausuu, että edellä esitetyt syyt muodostavat erityisen syyn poiketa sähkömarkkinalain mainitsemasta tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä.

Korjaavina toimenpiteinä Loiste Sähköverkko Oy on ilmoittanut muuttavansa 30.6.2018 mennessä 25A sulakekoolla olevien käyttöpaikkojen perusmaksut kahteen portaaseen sekä yleissähköllä että 2-aikaisilla siirtotuotteilla siten, että 1. portaaseen kuuluvat enintään 25A sulakekoolla kerros- ja rivitalot joissa liittymällä on vähintään 3 käyttöpaikkaa ja 2. portaaseen 25A sulakekoolla liittymät, joilla on 1-2 käyttöpaikkaa.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö, oikeuskäytäntö, mietinnöt ja raportit

Sähkömarkkinalaki (588/2013)

Sähkömarkkinalain (588/2013) 24 §:n 1 momentin mukaisesti verkkopalvelujen myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille. Niistä saa poiketa vain erityisistä syistä.

Lain esitöissä (HE 20/2013 vp) 24 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että pykälän 1 momentin mukaan verkkopalvelujen myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden tulisi olla tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille. Tämä merkitsee, että tietty palvelu on tarjottava samoilla, yhteinäisillä ehdoilla kaikille asiakkaille. Siirto- tai jakeluhinta ei esimerkiksi riippuisi siitä, kenen sähköä siirretään. Sähkön ostajan maksama siirto- tai jakelumaksu ei saisi liioin muuttua perusteetta, kun sähkön myyjä vaihtuu.

Edelleen lain esitöiden 24 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan verkkopalvelujen käytön suhteen erikokoisten tai tyyppisten asiakkaiden välillä voisivat jakelumaksut vaihdella kuten nykyäänkin. Saman asiakasryhmän sisällä tulee kuitenkin olla sama hinnoittelu. Asiakkailla, joilla on samansuuruinen sulake, tulisi olla hinnoittelultaan samanlainen jakelumaksu.

Lain esitöiden 24 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan yleisistä myyntiehdoista ja -hinnoista voisi poiketa vain erityisissä tapauksissa. Esimerkiksi asiakas voi edellyttää tavanomaisesta poikkeavaa palvelua, jonka hintaa ei voi määritellä yleisen tariffin perusteella. Sitä vastoin verkonhaltijan kilpailutilanne viereisen verkonhaltijan kanssa, mikä on joissain tapauksissa mahdollinen, ei oikeuttaisi soveltaa kilpailun kohteena olevaan asiakkaaseen muista poikkeavaa hinnoittelua.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Energiavirasto toimii sähkömarkkinalaissa (588/2013), laissa sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) ja Energiavirastosta annetussa laissa (870/2013) tarkoitettuna sähkömarkkinaviranomaisena valvoen ja seuraten sähkö- ja maakaasumarkkinoita sekä edistään sähkömarkkinoiden ja maakaasumarkkinoiden toimivuutta.

Sähkömarkkinalain 106 §:n 2 momentin nojalla Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisien määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Energiavirasto voi siten tutkia sähköyhtiöiden menettelyä vain siltä osin kuin kysymys on sähkömarkkinalaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä säädetyistä asioista.

Perusmaksun riippumisesta käyttöpaikkojen lukumäärästä

Sähkön siirron hinnoitteluperiaatteista säädetään sähkömarkkinalain 24 §:ssä. Lain 24 §:n 1 momentin mukaan siirtohintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille. Niistä saa poiketa vain erityisistä syistä.

Hallituksen esityksen sähkömarkkinalaiksi (HE 20/2013 vp) mukaan verkkotoiminnan tulot saavat kattaa verkon ylläpidon, käytön ja rakentamisen kohtuulliset kulut sekä antaa sijoitetulle pääomalle kohtuulliseksi katsottavan tuoton.

Sähkön siirtotariffien kustannusvastaavuus pyritään toteuttamaan asiakasryhmittäin. Yksittäisen asiakkaan maksut ovat siten harvoin täysin kustannusvastaavia. Pyritäessä keskimäärin kustannusvastaavaan hinnoitteluun, tulee sähköverkkotoiminnan kokonaiskustannusten jako eri tariffiryhmiin perustua riittävällä tarkkuudella kustannusten aiheuttamisperiaatteeseen.

Sähkömarkkinakeskus (vuodesta 2014 lähtien Energiavirasto) on lausunnossaan Hämeen Sähkö Oy:lle (dnro 21/63/97) katsonut, että pyritäessä kustannusvastaavaan hinnoitteluun tilanteessa, jossa liittymän takana on useampi käyttöpaikka, perusteet erilaisten perusmaksujen soveltamiseen ovat tietyin edellytyksin olemassa. Lausunnossa Sähkömarkkinakeskus katsoi, että kerros- ja rivitaloasukkaiden kohdalla useamman huoneiston kytkeytyminen verkkoon saman liittymän kautta saattaa pienentää tarvittavaa siirtokapasiteettia ja siten myös verkonhaltijalle aiheutuvia siirtotariffeilla katettavia kustannuksia. Sähkömarkkinakeskus to-

tesi lisäksi, että hintaero kerros- ja rivitalohuoneistojen ja muiden asiakkaiden välillä voi perustua vain niiden verkosto-osien kustannuksiin, joiden muodostumiseen vaikuttaa se, ovatko huoneistot kytkeytyneet verkkoon saman liittymän kautta.

Kumotun sähkömarkkinalain (386/1995) 14 § on ollut sisällöltään voimassa olevan sähkömarkkinalain 24 §:ää vastaava. Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin nykyisen sähkömarkkinalain soveltamiskäytäntöä. Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin kuitenkin nykyistä sääntelyä siten, että hinnoittelun olisi kokonaisuutena arvioiden oltava kohtuullista. Lain esitöiden 24 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan saman asiakasryhmän sisällä tulee olla sama hinnoittelu. Asiakkailla, joilla on samansuuruinen sulake, tulisi olla hinnoittelultaan samanlainen jakelumaksu. Kumotun sähkömarkkinalain esitöissä (HE 138/1994 vp) 14 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa vastaavaa tarkennusta ei ole ollut.

Energiavirasto on lausunnossaan Savon Voima Verkko Oy:lle (dnro 2321/402/2015) katsonut, että liittymisteho voi olla perusteena eri asiakasryhmien välisille eriäville jakelumaksuille, kunhan kustannusvastaavuus toteutuu. Kyseinen lausunto koski kuitenkin tilannetta, jossa hinnoittelu ei pohjautunut sulakekokoon vaan tehoon.

Energiavirasto katsoo, että tilanteessa, jossa hinnoittelu on laadittu sulakekokoon perustuvaksi, tulee asiakkailla, joilla on samansuuruinen sulake, olla hinnoittelultaan samanlainen jakelumaksu asiakasryhmän sisällä. Koska Loiste Sähköverkko Oy:n 1.1.2017 voimaan tullessa hinnastossa useiden tuotteiden hinnoittelu perustuu sulakekokoon, Energiavirasto katsoo, että kyseisissä tuotteissa asiakkailla, joilla on samansuuruinen sulake, tulee olla hinnoittelultaan samanlainen jakelumaksu asiakasryhmän sisällä. Rivi- ja kerrostaloasiakkaita voidaan pitää omana asiakasryhmänään. Rivi- ja kerrostaloasiakkaiksi voidaan katsoa kohteet, joissa yhdellä liittymällä on vähintään kolme käyttöpaikkaa.

Tilanteessa, jossa useiden siirtotuotteiden perusmaksu 3x25 A sulakekoolla määräytyy asiakasryhmän sisällä liittymän käyttöpaikkojen määrän mukaan, voidaan todeta, ettei kyseinen menettely ole tasapuolinen kaikille verkon käyttäjille.

Loiste Sähköverkko Oy ei ole myöskään tuonut selvityksessään 20.3.2017 esille sellaisia seikkoja, jotka puoltaisivat sähkömarkkinalaissa tarkoitettua erityistä syytä poiketa hinnoittelun tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä.

Loiste Sähköverkko Oy:n mukaan sen 17.11.2017 lausunnossa esittämät seikat muodostavat erityisen syyn poiketa sähkömarkkinalain mainitsemasta tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä.

Lain esitöiden 24 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaisesti erityisellä syyllä tarkoitetaan tilannetta, jossa esimerkiksi asiakas voi edellyttää tavanomaisesta poikkeavaa palvelua, jonka hintaa ei voi määritellä yleisen tariffin perusteella.

Energiavirasto toteaa näin ollen, ettei nyt käsillä olevassa tilanteessa ole kyse sähkömarkkinalain 24 §:n tarkoittamasta poikkeuksesta, koska myös Loiste Sähköverkko Oy:n ilmoittamissa korjaavissa toimenpiteissä on kyse hinnan määrittelystä yleisellä tariffilla. Yleinen tariffi ei ole poikkeamista yleisistä myyntihinnoista- ja ehdoista.

Ratkaisu

Energiavirasto velvoittaa Loiste Sähköverkko Oy:n korjaamaan menettelynsä hinnoittelun suhteen sähkömarkkinalain 24 §:n mukaiseksi siten, että sähköjakelun perusmaksun suuruus ei riipu siitä, kuinka monta käyttöpaikkaa liittymällä on.

Energiavirasto katsoo että Loiste Sähköverkko Oy:n esittämät oma-aloitteiset korjaavat toimenpiteet ovat riittäviä ja sähkömarkkinalain 24 §:n mukaisia. Loiste Sähköverkko Oy:n on toteutettava esittämänsä korjaavat toimenpiteet ja ilmoitettava niistä Energiavirastolle 30.6.2018 mennessä.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki 24 §, 106 §

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta 5§, 9§, 36 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus Loiste Sähköverkko Oy:lle liitteenä.

Liitteet	Valitusosoitus
Jakelu	Loiste Sähköverkko Oy Energiateollisuus ry

Maksutta

VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on Pohjois-Suomen hallinto-oikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle osoitetussa valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä;

- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai hallinto-oikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, jonka osoite on:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Isokatu 4
PL 189
90101 OULU
Faksi: 029 56 42841
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.